

10^η Ημερίδα Ενδοκρινολογίας της Γυναίκας

Εμμηνοπάυση

Σάββατο
9 Νοεμβρίου 2013

Μαγγίνειο Αμφιθέατρο
«Αρεταίειον» Νοσοκομείο

Ελεύθερη συμμετοχή
για Ειδικευόμενους

Υπό την Αιγίδα:

Ελληνική Ενδοκρινολογική Εταιρεία
Πανελλήνια Ένωση Ενδοκρινολόγων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Έρευνα στη Γυναικεία Αναπαραγωγή»
(Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α. - Τμήμα Μαιευτικής Τ.Ε.Ι. Αθήνας)

Τελικό Πρόγραμμα

Εισαγωγική Επιστολή

Αγαπητοί φίλοι και συνάδελφοι,

Η Ημερίδα Ενδοκρινολογίας της Γυναίκας διοργανώνεται για 10^η φορά από τη Μονάδα Ενδοκρινολογίας, Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού της Β' Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών στο «ΑΡΕΤΑΙΕΙΟΝ» Νοσοκομείο και το Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Διαβήτη και Μεταβολισμού του Νοσοκομείου - Μαιευτηρίου «ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ», με τη συμπράξη της Ελληνικής Ενδοκρινολογικής Εταιρείας και του Π.Μ.Σ. «Έρευνα στη Γυναίκα Αναπαραγωγή» Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α. - Τμήματος Μαιευτικής Τ.Ε.Ι. Αθήνας.

Αντικείμενο συζήτησης της 10^{ης} Ημερίδας μας αποτελεί η εμμηνόπαυση, από τη φυσιολογία και την κλινική εικόνα της και τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της στη ζωή της γυναίκας, έως την ορμονική αντιμετώπιση των διαφόρων μορφών εμμηνόπαυσης. Διακεκριμένοι Έλληνες επιστήμονες θα αναφερθούν σε όλες τις νεότερες εξελίξεις που αφορούν στη διάγνωση του προβλήματος, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής της γυναίκας.

Το επιστημονικό πρόγραμμα της Ημερίδας παρουσιάζει μια ενδιαφέρουσα καινοτομία. Για πρώτη φορά η θεωρητική προσέγγιση του προβλήματος θα πλαισιωθεί από την παρουσίαση συγκεκριμένων, χαρακτηριστικών περιστατικών διαφόρων μορφών εμμηνόπαυσης με γνώμονα την πρακτική εκπαίδευση των συναδέλφων στο θέμα.

Με αυτά τα δεδομένα, πιστεύουμε ότι η Ημερίδα αυτή θα αποτελέσει μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για όλους μας να ανταλλάξουμε απόψεις σε ένα από τα πλέον επίκαιρα ενδοκρινολογικά θέματα.

Ελπίζουμε να σας δούμε όλους εκεί.

Γεώργιος Μαστοράκος

Αναπληρωτής Καθηγητής
Μονάδα Ενδοκρινολογίας,
Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού
«ΑΡΕΤΑΙΕΙΟΝ» Νοσοκομείο
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Ευτυχία Γ. Κούκου

Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.
Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Διαβήτη
και Μεταβολισμού
Νοσοκομείο - Μαιευτήριο
«ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»

Επιστημονικό Πρόγραμμα

09:00

Χαιρετισμός **Καθηγητή κ. Γ. Κρεατσά**

09:00-09.45

Διάλεξη

Πρόεδρος: **Γ. Χριστοδουλάκος**

Βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της εμμηνόπαυσης

Ε. Λαμπρινουδάκη

09:45-11:15

Στρογγυλό Τραπέζι

Πρόεδροι: **Οδ. Γρηγορίου, Γ. Βαλσαμάκης**

• Ορμονικές μεταβολές και κλινική εικόνα της εμμηνόπαυσης

Δ. Γουλής

• Μεταβολικές αλλαγές στην εμμηνόπαυση

Μ. Πέππα

• Πρώιμη εμμηνόπαυση - Αιτιολογία

Σ. Καλανταρίδου

11:15-11:45

Διάδειαμα Καφέ

11:45-13:15

Στρογγυλό Τραπέζι

Πρόεδροι: **Γ. Μαστοράκος, Ι. Ηλίας**

• Γυναικολογικές επιπτώσεις της εμμηνόπαυσης

Γ. Κολιόπουλος

• Ψυχιατρικές και νευρολογικές επιπτώσεις της εμμηνόπαυσης

Α. Σπυροπούλου

• Επιπτώσεις στη σεξουαλική λειτουργία της γυναίκας στην εμμηνόπαυση

Αθ. Ασκητής

13:15-14:15

Εδαφρόν Ξεύμα

14:15-15:00

Διάλεξη

Πρόεδροι: **Ν. Βιτωράτος, Α. Βρυωνίδου - Μπομποτά**

Ορμονική αντιμετώπιση των διαφόρων μορφών εμμηνόπαυσης

Ν. Γεωργόπουλος

15:00-17:30

Ενδιαφέροντα Περιστατικά

Πρόεδροι: **Ε. Κούκκου, Μ. Αναπλιώτου**

1. Χειρουργική εμμηνόπαυση

Ν. Γουμαλάτσος

2. Πρόωρη ωοθηκική ανεπάρκεια

Σ. Καλανταρίδου

3. Κλιμακτήριος

Ε. Κιαπέκου

4. Εμμηνόπαυση

Μ. Μιχαλάκη

5. Επιτεπλεγμένη εμμηνόπαυση (προηγούμενος γυναικολογικός καρκίνος, παχυσαρκία, κάπνισμα)

Μ. Αναπλιώτου

17:30

Συμπεράσματα - Λήξη Ημερίδας

Ευρείτηρο Ομιλητών - Προέδρων

Αναπλιώτου Μαργαρίτα

Ενδοκρινολόγος, τ. Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα

Ασκητής Αθανάσιος

Νευρολόγος - Ψυχίατρος, Διδάκτωρ Ψυχιατρικής
Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος Ινστιτούτου Ψυχικής
& Σεξουαλικής Υγείας, Αθήνα

Βαλσαμάκης Γεώργιος

Ενδοκρινολόγος, Ενδοκρινολογική Μονάδα
Β' Μαιευτικής - Γυναικολογικής Πανεπιστημιακής
Κλινικής, Νοσοκομείο «ΑΡΕΤΑΙΕΙΟ», Αθήνα,
Visiting Associate Clinical Professor, Warwick, Medical
School, U.K., Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Birmingham, U.K.

Βιτωράτος Νικόλαος

Μαιευτήρας - Γυναικολόγος, Καθηγητής Β' Μαιευτικής -
Γυναικολογικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου
Αθηνών, Νοσοκομείο «ΑΡΕΤΑΙΕΙΟ», Αθήνα

Βρυωνίδου-Μπομποτά Ανδρομάχη

Συντονίστρια Διευθύντρια Τμήματος Ενδοκρινολογίας &
Μεταβολισμού - Διαβητολογικό Κέντρο, Νοσοκομείο
«ΚΟΡΓΙΑΛΕΝΕΙΟ - ΜΠΕΝΑΚΕΙΟ» Ε.Ε.Σ., Αθήνα

Γεωργόπουλος Νεοκλής

Αναπληρωτής Καθηγητής Αναπαραγωγικής
Ενδοκρινολογίας, Μαιευτική - Γυναικολογική
Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Πατρών, Πάτρα

Γουλής Δημήτριος

Επίκουρος Καθηγητής Ενδοκρινολογίας Αναπαραγωγής,
Μονάδα Ενδοκρινολογίας Αναπαραγωγής,
Α' Μαιευτική - Γυναικολογική Κλινική Ιατρικής Σχολής
Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη

Γουμαλάτσος Νικόλαος

Μαιευτήρας - Γυναικολόγος, Διευθυντής ΕΣΥ,
Γενικό Νοσοκομείο «ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ», Αθήνα

Γρηγορίου Οδυσσέας

Μαιευτήρας - Γυναικολόγος, Καθηγητής Β' Μαιευτικής -
Γυναικολογικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου
Αθηνών, Νοσοκομείο «ΑΡΕΤΑΙΕΙΟ», Αθήνα

Ηλίας Ιωάννης

Επιμελητής Α', Τμήμα Ενδοκρινολογίας,
Διαβήτη & Μεταβολισμού, Περιφερειακό Γενικό
Νοσοκομείο-Μαιευτήριο «ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ», Αθήνα

Καλανταρίδου Σοφία

Καθηγήτρια Μαιευτικής - Γυναικολογίας με έμφαση
στη Γυναικολογική Ενδοκρινολογία, Ιατρική Σχολή
Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Ιωάννινα

Κιαπέκου Ερασμία

Ενδοκρινολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης Α' Μαιευτικής
και Γυναικολογικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής
Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα

Κολιόπουλος Γεώργιος

Μαιευτήρας-Γυναικολόγος, Επιμελητής Β',
Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο - Μαιευτήριο
«ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ», Αθήνα

Κούκκου Ευτυχία

Ενδοκρινολόγος, Διευθύντρια ΕΣΥ, Τμήμα Ενδοκρινολογίας,
Διαβήτη & Μεταβολισμού, Περιφερειακό Γενικό
Νοσοκομείο - Μαιευτήριο «ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ», Αθήνα

Λαμπρινουδάκη Ειρήνη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Γυναικολογικής
Ενδοκρινολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών,
Αθήνα

Μαστοράκος Γεώργιος

Αναπληρωτής Καθηγητής Ενδοκρινολογίας,
Μονάδα Ενδοκρινολογίας, Σακχαρώδη Διαβήτη &
Μεταβολισμού, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών,
Νοσοκομείο «ΑΡΕΤΑΙΕΙΟ», Αθήνα

Μιχαλάκη Μαρίνα

Επιμελήτρια Α', Ενδοκρινολογικό Τμήμα, Παθολογική
Κλινική Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Πατρών,
Πάτρα

Πέππα Μελπομένη

Επίκουρη Καθηγήτρια Ενδοκρινολογίας,
Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική -
Μονάδα Έρευνας και Διαβητολογικό Κέντρο
Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών, Π.Γ.Ν.
«ΑΤΤΙΚΟΝ», Αθήνα

Σπυροπούλου Αρετή

Ψυχίατρος, Α' Ψυχιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής
Πανεπιστημίου Αθηνών, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών,
M. Phil. Un. of Cambridge

Χριστοδουλάκος Γεώργιος

Αναπληρωτής Καθηγητής Μαιευτικής - Γυναικολογίας
Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα

Οργάνωση

- Μονάδα Ενδοκρινολογίας, Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού Β' Μαιευτικής - Γυναικολογικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών
- Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Διαβήτη και Μεταβολισμού Νοσοκομείου-Μαιευτηρίου «Έλενα Βενιζέλου»

Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδροι: **Γ. Μαστοράκος - Ε. Κούκκου**
Γ. Βαλσαμάκης
Ι. Ηλίας
Α. Πόθος
Π. Χριστόπουλος

Τόπος διεξαγωγής

Μαγγίνιο Αμφιθέατρο, «Αρεταίειον» Νοσοκομείο
 Βασ. Σοφίας 76, 115 28 Αθήνα

Ημερομηνία διεξαγωγής

Σάββατο 9 Νοεμβρίου 2013

Δικαίωμα Εγγραφής

Ειδικευμένοι & Νοσηλευτικό Προσωπικό	20,00 €
Ειδικευόμενοι, Προπτυχιακοί & Μεταπτυχιακοί Φοιτητές	ΔΩΡΕΑΝ ¹

¹ Δωρεάν με την επίδειξη κατάλληλου εγγράφου που θα επιβεβαιώνει την ιδιότητά τους

Το δικαίωμα εγγραφής περιλαμβάνει:

- Παρακολούθηση ημερίδας
- Συνεδριακό υλικό
- Διάλειμμα καφέ
- Πιστοποιητικό παρακολούθησης

Επιπλέον, το δικαίωμα εγγραφής παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης στις ομιλίες της Ημερίδας μέσω της ιστοσελίδας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ερευνα στη Γυναικεία Αναπαραγωγή» www.researchreproduction.gr, με χρήση προσωπικών κωδικών.

Οι κωδικοί θα αποσταλούν ηλεκτρονικά σε κάθε συμμετέχοντα, μετά τη λήξη της ημερίδας. Όσοι ενδιαφέρονται παρακαλούνται να συμπληρώσουν την ηλεκτρονική τους διεύθυνση (e-mail) στο σχετικό πεδίο του Δελτίου Εγγραφής κατά την εγγραφή τους στη Γραμματεία της Ημερίδας.

Γραμματεία Ημερίδας

FREE SPIRIT

Θεσσαλονίκης 12, 153 44 Γέρακας
 Τηλ.: 210 6048260, Fax: 210 6047457
 Email: lparris@free-spirit.gr
 Website: www.free-spirit.gr

Ώρες λειτουργίας γραμματείας και εγγραφές

Η γραμματεία της ημερίδας θα λειτουργεί από τις 08:00 - 17:30. Νέες εγγραφές θα πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια της Ημερίδας, κατά τις ώρες λειτουργίας της Γραμματείας.

Μοριοδότηση

Η Ημερίδα αξιολογείται από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 6 μόρια (credits) αναγνωρισμένα από την Ευρωπαϊκή Ένωση Ειδικευμένων Ιατρών (U.E.M.S.) στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Ιατρικής Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης (Σ.Ι.Μ.Ε./CME-CPD).

Πιστοποιητικό παρακολούθησης

Η παράδοση των πιστοποιητικών παρακολούθησης θα πραγματοποιηθεί με τη λήξη του επιστημονικού προγράμματος. Πιστοποιητικό παρακολούθησης δικαιούνται όλοι οι συμμετέχοντες, με την προϋπόθεση συμπλήρωσης του εντύπου αξιολόγησης, το οποίο θα παραδίδεται από τη γραμματεία της Ημερίδας.

Επιστημονικές Παιμοφορίες

Γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων

Κατά τη διάρκεια της Ημερίδας θα λειτουργεί γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων. Το αμφιθέατρο είναι εξοπλισμένο για παρουσιάσεις μέσω Η/Υ. Παρακαλούνται οι ομιλητές να παραδίδουν την παρουσίασή τους στη γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων τουλάχιστον 1 ώρα πριν από την προγραμματισμένη ώρα παρουσίασης της ομιλίας.

Διαλέξεις

Λόγω της πυκνότητας του επιστημονικού προγράμματος, παρακαλούνται οι ομιλητές να τηρήσουν αυστηρά το χρόνο ομιλίας τους.

Σημαντική ανακοίνωση για τους ομιλητές

Σύμφωνα με την τροποποίηση της εγκυκλίου του Ε.Ο.Φ., όλοι οι συμμετέχοντες στις επιστημονικές εκδηλώσεις ομιλητές, αντί της έγγραφης δήλωσης, υποχρεούνται στην αρχή της ομιλίας τους και συγκεκριμένα στη 2^η διαφάνεια μετά τον τίτλο της διάλεξης, να αναφέρονται σε οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων.

4860 5063

50

Οργάνωση - Γραμματεία:

Θεσσαλονίκης 12

153 44 Γέρακας, Αττική

τηλ.: 210 6048 260

fax: 210 6047 457

e-mail: lparrissi@free-spirit.gr

